બાલવાચનમાળા પુસ્તક નં. ૩

જોડાક્ષરપોથી

સોમાભાઈ ક્રીશાભાઈ પટેલ

બાલવાચનમાળા પુસ્તક ૫મું

જોડાક્ષરપોથી

•

યોજક અને પ્રકાશક
સોમાભાઇ કીશાભાઈ પટેલ
સુણાવ. (આણંદ થઇને)

•

આવૃત્તિ ૧લી, ૧૬૫૦ નકલ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૪
આવૃત્તિ ૨જી, ૧૨૭૫ જુલાઇ, ૧૯૩૮
ફરીવાર છાપી. [illegible] ફેબ્રુઆરી, ૧૯૪૦

•

વેચાણ વ્યવસ્થાપક
ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય
ગાંધી રસ્તો, ફુવારા સામે,
અમદાવાદ.

મુદ્રક:
ચિમનલાલ કીશીભાઈ પટેલ

મુદ્રણસ્થાન:
દેશબન્ધુ છાપખાનું, આણંદ

નિવેદન

પાઠમાં આવે ત્યારે જોડાક્ષર શીખવવા એના કરતાં કક્કો બારાખડીની જેમ જોડાક્ષરો પણ વાંચતાં શીખવી દઈએ તો પછી બાળક પોતાને ગમતું હરકોઈ પુસ્તક વાંચી શકે.

ય જોડવાથી, ર જોડવાથી, ઉપર રેફ મુકવાથી અને વ્યંજન સાથે વ્યંજન જોડવાથી એમ સામાન્યત : ચાર રીતે જોડાક્ષરો બને છે. વળી બારાખડીમાંનો ઋ સ્વર જોડતાં જે શબ્દો બને છે તેના ઉચ્ચારો પણ જોડાક્ષરો જેવા થાય છે. આ પાંચે વર્ગના શબ્દો એક પછી એક શીખવવા. પહેલાં ય જોડવાથી થતા જોડાક્ષરોના ઉચ્ચાર એવા જોડાક્ષર પાટીઆ ઉપર લખતા જઈ અથવા ચલ મૂળાક્ષરની પેટીમાંથી બનાવીને કહેતા જવું. જેમકે ક ની સાથે ય જોડવાથી ક્ય ખ ની સાથે ય જોડવાથી ખ્ય એમ બધા જ વ્યંજનો સાથે ય જોડવાથી જે ઉચ્ચારો થતા હોય તે બાળકને કહેવા. આ અઘરું નથી જેમ આપણે વ્યંજનોની સાથે સ્વર સંજ્ઞાઓ મૂકી થતા ઉચ્ચારો કહીએ છીએ તેવું જ આમાં પણ છે. જ્યારે ય કે બીજો વ્યંજન જોડવાનો હોય છે ત્યારે કેટલાક અક્ષરો અર્ધા લખાય છે તે અર્ધા અક્ષરો કેવા હોય છે તેનો પણ બાળકને ખ્યાલ આપવો. ચલ મૂળાક્ષરની પેટી વાપરનાર જો તેવી પેટીમાં અર્ધા અક્ષરો અને ર ની સંજ્ઞાઓ રાખશે તો જોડાક્ષરોવાળા શબ્દો તે પેટીમાંથી બનાવી શકાશે. પહેલાં બધા જ વ્યંજનો સાથે ય જોડી થતા ઉચ્ચારો તેમને શીખવી દેવા અને એ ઉચ્ચારવાળા શબ્દો વંચાવી મહાવરો કરાવી લેવો. ત્યારબાદ ઋ જોડવાથી, તે પછી ર જોડવાથી અને પછીથી ઉપર રેફ મૂકવાથી થતા જોડાક્ષરો શીખવી દેવા. જોડાક્ષરવાળા શબ્દો વાંચવા લખવાના મહાવરા માટે જોડાક્ષર પોથીનો ઉપયોગ કરાવવો. કેટલાક અક્ષરો સાથે ર જોડતાં તેને લખવામાં કંઇક ફેરફાર હોય છે. (જેમકે ટ્ર, ડ્ર, ત્ર વગેરે) તે તરફ બાળકનું ધ્યાન ખેંચવું. જ્યારે વ્યંજન સાથે બીજો વ્યંજન જોડી તેનો જોડાક્ષર બને છે ત્યારે પહેલો વ્યંજન અર્ધો બોલાય છે. અને પછીના વ્યંજનનો ઉચ્ચાર પૂરો કરવાનો હોય છે. એટલી વાત બાળકના મનમાં ઠસાવી થોડોક મહાવરો કરાવવાથી એ જાતના જોડાક્ષરો પણ તે શીખી જશે.

સોમાભાઇ હીરાભાઇ પટેલ

ક્યારો	વાગ્યું
પ્યારો	લાગ્યું
જ્યારે	નાખ્યું
ત્યારે	ચાખ્યું
બ્યાસી	સાંધ્યું
ત્યાસી	બાંધ્યું
વ્યાસ	આપ્યું
પ્યાસ	તાપ્યું

સૂંઘ્યાં	જમ્યો
ઊંઘ્યાં	રમ્યો
અડ્યાં	મૂક્યા
રડ્યાં	ચૂક્યા
ચડ્યાં	આવ્યાં
પડ્યાં	વાળ્યાં
બસ્યાં	લાવ્યા
વસ્યાં	ભાવ્યા

જવર	જક્કી
સ્વર	નક્કી
પદ્દી	વસ્તુ
ટદ્દી	સસ્તું
યત્ન	પિલ્લું
રત્ન	ભિલ્લુ
ચિત્ત	કલ્લું
વિત્ત	પલ્લું

લગ્ન	દુષ્ટ
મગ્ન	રુષ્ટ
ફક્ત	કષ્ટ
ભક્ત	નષ્ટ
શબ્દ	હુક્કો
અબ્દ	ફુક્કો
કિલ્લો	ગુસ્સો
બિલ્લો	જુસ્સો

સસ્તો	મસ્તી
રસ્તો	વસ્તી
બિલ્લી	સસ્તી
ગિલ્લી	પસ્તી
યુક્તિ	બુદ્ધિ
મુક્તિ	શુદ્ધિ
શક્તિ	બન્ધુ
ભક્તિ	સિન્ધુ

વત્તા	ગપ્પાં
સત્તા	ચપ્પાં
અક્કા	અઠ્ઠો
પક્કા	ઠઠ્ઠો
ચિત્તા	ઇન્દુ
કિત્તા	બિન્દુ
લજ્જા	કાન્તિ
મજ્જા	શાન્તિ

પ્રત	સત્ર
વ્રત	પત્ર
ક્રમ	પાત્ર
ભ્રમ	ગાત્ર
પ્રાણ	ચિત્ર
ઘ્રાણ	મિત્ર
ટ્રામ	પુત્ર
ડ્રામ	સૂત્ર

પ્રાણ	વ્રણ
ત્રાસ	ત્રણ
ક્ષત્રિ	શ્રાંત
અત્રિ	ભ્રાંત
જાત્રા	ક્રિયા
માત્રા	ત્રિયા
ઇંદ્ર	ગ્રાસ
ચંદ્ર	હ્રાસ

કર્મ	ખર્વ
ધર્મ	પર્વ
અર્ક	વર્ણ
તર્ક	કર્ણ
સર્વ	આર્ય
ગર્વ	કાર્ય
સર્ગ	વર્ષ
વર્ગ	હર્ષ

દર્ભ	જીર્ણ
ગર્ભ	શીર્ણ
દર્દ	શર્મા
મર્દ	વર્મા
અર્થ	ગાર્ગી
ગર્થ	માર્ગી
મૌર્ય	મૂર્તિ
શૌર્ય	કીર્તિ

લક્ષ	ઘૃત
ભક્ષ	મૃત
રક્ષા	ધૃતિ
કક્ષા	કૃતિ
અક્ષિ	નૃત્ય
પક્ષી	ભૃત્ય
અજ્ઞ	વૃથા
યજ્ઞ	પૃથા

ભણાવ્યો	પડાવ્યાં
ગણાવ્યો	ચડાવ્યાં
હસાવ્યો	તરસ્યાં
રડાવ્યો	વરસ્યાં
ડરાવ્યો	માર્મિક
હરાવ્યો	ધાર્મિક
સળગ્યો	સાત્વિક
વળગ્યો	તાત્વિક

ન.ક્કર	બ.ત્રી.સ
ચ.ક્કર	છ.ત્રી.સ
સ.ત્ત.ર	અ.સ્ત.ર
અ.ત્ત.ર	ક.સ્ત.ર
અ.ક્કડ	અ.ર્પ.ણ
ફક્કડ	દ.ર્પ.ણ
કચ્ચ.ર	શ્ર.વ.ણ
ખ.ચ્ચ.ર	ભ્ર.મ.ણ

ધ્યાન	કાવ્ય
જ્ઞાન	નાટ્ય
જ્ઞાતિ	પાઠ્ય
શ્યામ	વિદ્યા
મૃગ	રહ્યાં
તૃણ	પૂછ્યું
ન્યાય	ચાલ્યાં
દ્રાક્ષ	શોભ્યાં

નાચ્યાં	ત્રિજ્યા
બાફ્યાં	વ્યાસ
વીણ્યાં	અંધોં
આણ્યાં	પ્રભા
નાથ્યાં	શત્રુ
પત્તાં	પ્રભુ
સૂર્ય	પ્રશ્ન
ત્રાક	પ્રાણ

વસ્ત્ર	વૃષ્ટિ
શસ્ત્ર	સૃષ્ટિ
કાન્તિ	બ્રહ્મા
શાન્તિ	વિષ્ણુ
અશ્વ	રુદ્ર
વિશ્વ	ધ્રુવ
રિદ્ધિ	લક્ષ્મી
સિદ્ધિ	મિશ્ર

ચિકિત્સા	વ્યાયામ
આગ્રહ	મદ્રાસ
અશુધ્ધ	ઉત્તર
વિશુધ્ધ	ઉત્તમ
મૂર્ખતા	મધ્યમ
દરિદ્રી	આફ્રિકા
સંકલ્પ	સમુદ્ર
વિકલ્પ	સંપત્તિ

ગર્જના	સચિત્ર
તર્જની	સાહિત્ય
ચંદ્રમા	ગ્રાહક
ગમ્મત	વિસ્તાર
અયોધ્યા	અસ્તર
જન્મેલા	અવસ્થા
લુચ્ચાઈ	પુસ્તક
પશ્ચિમ	ઉજ્જન

લક્ષ્મણ	સપ્તાહ
કલ્પના	ઇન્કાર
અંગ્રેજી	વર્ણન
વિદ્યાર્થી	પ્રકાશ
વ્યવસ્થા	પૂર્ણિમા
વિરુદ્ધ	પિતાશ્રી
આશ્ચર્ય	સાંભર્યું
સંસ્કૃત	ઉત્તર

દ્વિરેફ	બ્રાહ્મણ
રામેશ્વર	રાષ્ટ્રીય
આર્યાવર્ત	પ્રમુખ
સ્વતંત્રતા	પ્રવાસ
નિશ્ચય	વિદ્યાર્થી
પ્રભાકર	શાસ્ત્રીય
પ્રકરણ	પ્રયોગ
આશ્રમ	આરોગ્ય

જાન્યુઆરી	સપ્ટેમ્બર
ફેબ્રુઆરી	ઓક્ટોબર
માર્ચ	નવેમ્બર
એપ્રિલ	ડીસેમ્બર
મે	ચૈત્ર
જુન	શ્રાવણ
જુલાઈ	શુક્રવાર
ઓગસ્ટ	ઈસ્વી સન

ત્રિકોણ	વાલ્મિકી
ષટ્કોણ	વ્યાસમુની
સપ્તકોણ	ઋગ્વેદ
અષ્ટકોણ	યજુર્વેદ
કર્ણાટક	સામવેદ
મહારાષ્ટ્ર	અથર્વવેદ
મધ્ય પ્રાંત	ભગવદ્ગીતા
સંયુકત પ્રાંત	અવસ્તા

વાચનશિક્ષણની શરૂઆત કરતાં બાળકો માટે

ક્રમિક વાચનનાં બાલવાચનમાળાનાં પુસ્તકો

પુસ્તક ૧લું **શબ્દપોથી**-૧ ૦-૧-૬

કક્કો બારાખડી શીખતી વખતે વાચન માટેના શબ્દો.

પુસ્તક ૨જું **શબ્દપોથી**-૨ ૦-૨-૦

વાચનની ઝડપ વધારવા માટે જથાવાર મૂકેલા શબ્દો.

પુસ્તક ૩જું **બાલપાઠો** ૦-૨-૦

બબ્બે જ શબ્દોના શબ્દસમૂહો અને વાક્યોવાળા પાઠો.

પુસ્તક ૪થું **સુંદરપાઠો** ૦-૨-૬

ત્રણ અને ચાર શબ્દોનાં વાક્યોવાળા પાઠો.

પુસ્તક ૫મું **જોડાક્ષરપોથી** ૦-૧-૬

જોડાક્ષર શીખતાં બાળકો માટે જોડાક્ષરવાળા શબ્દો.

પુસ્તક ૬ઠ્ઠું **નાનામોટા પાઠો** ૦-૨-૦

બાલકોને પરિચિત પદાર્થો ઉપર લખાએલા પાઠો.

સ્વતંત્ર લેખનની શક્તિ આવે તે માટે ખાસ ઉપયોગી

બાલલેખનનાં ચાર ક્રમિક પુસ્તકો.

પુ૦	૧લું	૨જું	૩જું	૪થું
કિં૦	૦-૨-૦	૦-૩-૦	૦-૩-૦	૦-૩-૬

ગણિતશિક્ષણના આરંભ માટે ખાસ ઉપયોગી પુસ્તક.

ગણિતપ્રવેશિકા ૦-૩-૬